

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă esc de 2 ori: Mercurea și Dumineacă, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe una anu său 3 galbini mon. sunătorie.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 75.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasovu 8 October.

In momentele de facia, candu in intrulu monarchiei se afla mai multe popoare nemultumite cu starea politica de astazi, caminul culinei sau al bucatariei diplomatici inca totu fumega. Lordul Clarendon ministrul de externe al M. Britaniei in cuventarea tienuta in 20 Sept. in Wadford la banchetul anualu alu reuniunei economice dechiară, ca se afla nu numai in pusețiune, ci si imbulditu de necesitate a face cunoscute despre celea ce se coca si se intembla in consiliul diverselor puteri europene: „Amu amblatu“, dice, „pe continentu, amu avutu ocasiune a audi deosebitele pareri, me amu intalnitu cu unele persoane, cari au mare influentia asupra sortii Europei. — Cu tota ca n'amu darulu profetiei, nici me incumetu a vedé mai departe in viitoru, decat altii, totusi nu potu se nu-mi manifestezu parerea, ca in cursul estorul trei ani de pe urma si, preste totu, dela resbelulu intre Prusi'a si intre Austri'a nici odata prospectele pentru sustinerea nepretiuitelor binefaceri ale pacii n'au fostu mai bune decat astazi.“ — Cu tota acestea se scrie acum din Francia in „Indep. Belg.“, ca la curtea imperatului Napoleonu era se ventura cestiunea de resbelu sau de pace. Două partite se opunu la deslegarea acestei cestiuni. Un'a vré desarmarea generala, ér' ceealalta nu vré se scia nimicu despre desarmare, pana candu Francia prin unu resbelu victoriosu nu se va posta in culmea Europei.

Opozitioanea in Francia privesce armistarea diplomatica si apropiarea intre Prusi'a, Austri'a si Rusia ca unu inceputu la una coalitiune in contra Franciei-Italiei, ca una isolare umilitoria si una neputintia a imperatului. Din intelnirea ministrilor Beust, Gortschakoff, Clarendon deducu cea mai culminata probabilitate, ca cointelegerile suntu facute pe contul suprimarei libertatii, ce incepe a se restitu in Francia si in tota statale romane. Se mai adauge la acesta inca unu momentu, ca principale Metternich, solulu Austriei acreditatu pe langa cabinetul Franciei, dupa intelnirea ce avu cu Beust la Strasburg s'ar fi reintorsu in caus'a aliantiei cu Francia la parerea, cumca o alianta ca acesta ar' fi acum numai o legatuitia cu unu cadavru si crede, opozitioanea francesa, ca Austri'a in casu de mórtea imperatului francesilor precum si in casu unei returnaturi in Francia nu se va lasa isolata, ci de sila bucurósa va primi si explicarea pacii dela Prag'a dupa prelegerea Prusiei. — Opozitioanea e gata a cere deslusiri; si prin diurnale se si pretinde dechiarare, ca ce pusețiune va tiené Austri'a, deca puterile nordice se voru alia pe temeiul unei explicari a pacii din Prag'a, care ar' fi prejudicioasa intereselor Franciei. Opozitioanea afirma, ca cabinetul Tuilerielor au facutu destule servitia Austriei in Germania, Romania si Grecia, incat acum a sositu timpulu candu se potu cere dechiaratiuni categorice dela ea in caus'a aliantiei. Atata mai trebuie cabinetului Tuilerielor, ca dupa ce l'au insielatu Bismark, neimplindu apromisiunile cederei locurilor dela Rinu se lu mai insiele acum si Beust in caus'a Dunarei de diosu. — Clarendon a fostu si la St. Cloud,

Brasovu 9 Octobre 27 Septembre

1869.

unde se afla Napoleonu si l'au informatu, ca apropiarile ce esira la lumina intre puterile nordice suntu postate pe temeiul de a sustine vechia solidaritate pentru interesele conservative si dinastice si presupunu cu deosebire si amanarea tuturor cestiunilor urgente. Cabinetul de Tuilerii s'a invotu la aceasta presupunere, deca Prusia se va conteni dela orice provocare in Germania de sudu si deca Rusia si va pune pofta in cuiu de a face ca se prorumpa cestiunea orientala.

Politic'a Tuileriilor, privita din punctu de vedere nationalu francesu, doriea intarirea Austro-Ungariei prin beneficiul pacei si alu libertatii, pentru in cestiunile decadatorie se pota fi unu aliatu pretiuitu alu natiunei francese; ince imperialismului francesu i se curma totu prospectulu de a impune cu aceasta alianța dubia, de pusețiune cu două fecie si opositioanea lucra asupra imperatului cu multu neastemperu in directiunea aceasta. Desbaterile si interbeliunile in parlamentul Franciei, care e conchiamatu pe 29 Novembre, voru trage velulu celu intunecosu despre pusețiunea cea incurcata si tendențiosa a multu cercatei diplomatie, care totu cerne spre a nu mai frementa. — Congresulu de pace din Elvetia si opositioane republicane din Ispania, cari au devenit protinse si cangrenosa principiului monarchicu, acceptatul de catra cortese, suntu furtune, in contra carora se voru alia potrivit si toti suveranii din Europa pentru a-si salva tronurile. — Avemu dar' la pragul inaugurarea principialor保守派 si acasa. —

De aici putem explica si scirea respandita din Vien'a, ca Beust se va retrage din pusețiunea de cancelarii si cumca pr. Auersperg a fostu imbiatul cu ea ince n'a vrutu s'o primésca. Armata inca este nemultumita cu destramarea unitatii celei vechie; ér' caruntul generalu Hess in cercuri mai inalte s'ar fi dechiarat, ca pentru Austri'a sta numai alternativ: sau restituirea unitatei celei vechie sau destramarea ei totala. — Asta e si credint'a armatei si asta va röde ultima radicina a pomului dualisticu, care ince devine inlocuitu nu cu drepturile nationali politice, ci cu principiale intereselor conservative, — tocmai de s'ar si restaura federalismulu celu vechiu alu provincialor, dupa cum canta cuculu in departare de noi. — Se mai adaugem aici, ca pana candu c. Beust nu va pune in cuiu politic'a manifestata de repetite ori in carte rosie in cestiunea explicarei articulului 4 alu pacii din Prag'a, nu potrivit si sigura relatiunea intre Prusi'a si Austri'a, pentru scimu, catu au durat alianta acestor două puteri in caus'a Schleswigului, ca dupa inviorela dela Gastein au si urmatu resbelul de 1866. Intocmai potrivit urma unu resbelu si dupa intelnirea eventuala intre imperatulu Austriei si regale Prusiei la Teplitz, despre care se vorbesce, da aceasta diace in fundulu caminului bucatariei diplomatici. —

Blasius 30 Sept. 1869.
Responsu la G....u in caus'a fundatiunilor.

Prestimate Dle Redactoriu!

In Nr. 68 alu „Gazetei Transilvaniei“ a aparutu unu articulu de sub délulu Vulcanului subsemnatu de G....u cu intențione de a storci orecare informatiune dela Blasieni despre starea fundatiunilor nationali, sau cu tendintă de a ne trece in

ochii publicului de nepasatori intru una cestiune atatu de vitale, precum suntu si debe se fia la noi fundatiunile ori de ce colore; nu scim — deca corespondintele G....u si-a luat de punctu de plecare pre cea din antania, suntemu plecati, incatul ne stau si noua prin putintă ai satisfac — deca pre astă din urma, pre carea noi n'amu presupus' o bucurosi, cu tota acestea, fiindu de unu timpu incocé dedati cu feluritele invective, ce unii nechiamati le arunca asuprane fara lecă de crutiare, nu ne-a surprinsu că cu orecare nouitate!

Noi inse de orace din indurarea lui Ddieu si vointia stapanilor nostrii traimea intr'o lume „par excellence“ constitutionale, credem ca nu vomu supera pre d. G....u, deca i vomu trece reflexiunile pre altu teren si le vomu privi dreptu interbeliunile, apoi ne vomu luă volia a le respunde cu tota covenintă la reflexiunile si proiectele dlui respective a face unele contra reflexiuni.

Oserbam din capulu locului, ca fundatiunile preste cari dispune capitululu metrop. din Blasius, nu se administra in Blasius, ci ni le administra altii, adica pana la desfiintarea guberniului reg. transilvanu, c. reg. directiune finantiale generale provinciale, ér' de presente inaltulu ministeriu reg. ungurescu.

Din acestea fundatiuni cea Ramontiana, dupa calcululu preliminaru ce ni s'a presentat pre anulu 1869, face cifra 80.409 fl. v. a.

Ceea Clainiana 6090 fl. v. a.

Thordasiana 2300 fl. v. a.

Capitalulu fundatiunei Bobiane menite pentru stipendiu, fiindu comasatu cu fundulu de premia alu rom. catolicilor, a murit, nu se scie *) precum nici celu alu fundatiunei Maioriane. — Candu va sosi diu' cea mare asteptata cu atata neastemperu, in care ni se voru strapune tota fundurile si fundatiunile, vomu fi in stare a respunde d. G....u in detaliu si cu cerută precisiune **), pana atunci aiba si dlui, precum avemu si noi, pucina pacientia, si nu liu in nume de reu, deca si noi la rondulu nostru vomu indreptă catra dlui una modestă intrebare, ca adica: dupa ce pii fundatori au dispus astfelui despre capitalele sale foundationali, si dupa impregiurările timpului loru potrivit nici putura altfelu, ni se potrivit ore atribui noua prosperarea, ori neprosperarea acceleră?

Ci acesta tréca, ducase, ceea ce ne supera este ca: suntemu crestati de dlui ca: la impartirea stipendialor nu suntemu cu cerută consideratiune la diferitele specialitatii ale scientiei si culturii, ci ca purcedem unilateralminte, „dandu mai cu séma numai auditorilor de drepturi, — ma si in anulu scolasticu espiratu numai 2 medicinisti fura ajutorati, „ipsissima verba“.

Noi n'avemu vólia, si ce e mai multu, ne lipsește si timpulu fizicu de a ne dimite la dispute cu d. G....u si ai scarmenă acăstă imputare grea, si (dupa purcederea urmata la impartirea stipendialor in cugetul celu mai curat) ne meritata, precum ar' cere insemnatatea ei, fiane deajunsu, ca priu trécatu, a oserba, ca: ca nemuritoriu fundatoriu Dr. Sim. Ramontiai, ca unu ingrijitoriu

*) Pentru administrarea fundatiunilor rom. cat. se află langa guberniului comisiunea catolica, dupa incetarea guberniului regiu, se află ér' alta comisiune provisoria in Clusiu lunga comisariatu. De ce nu -si eluptara si blasianii una asemenea comisiune pentru portarea socotelelor foundationali, deca provinciale suntu coordinate? — Si sinodulu trebuie se vedia de fundulu celu desfundat, carui i place a comissa, pentru a nu se mai afla! — Viderint!

**) Grabiti numai cu convocarea congresului mixtu, ca acesta are in resortulu naturei sale a midiuloci si acăstă administrare, fara care se jignesc autonomia besericei noastre; antagonii congresului si ai exercitarei dreptului autonomie fundaționale ne iubescu de ne turtescu. — R.

parinte alu tinerimeei romane studiöse, in testametu seu ddto. 17 Octobre 1843 a consideratu alaturea cu medicinistii, technicii etc., si pre juristi (vedi punctulu 4 lit. e), apoi dara in deceniale treute, dupa constelatiunea politica de atunci, din tinerimea studiösa pre pucini imbraciosiara alte ramuri de sciintia, si se aruncara intr'unu numeru mai insemnatu pre terenulu sciintielor juridice, spuna-ne d. G....u, ca: ce ar' fi fostu mai cu scopu? a le denegä stipendiala, a le pasträ, — a asteptä cu ele, séu ale capitalisä pana atunci, pana candu s'ar fi afisatu concurinti resoluti de a studia technic'a, montanistic'a, silbenari'a, agronomi'a etc. ? séu in lips'a concurintilor la memoratele specialitati, conformu intentiunei piului fundatoru, a face ceea ce a facutu v. capitulu metrop. din Blasius, adica: a le impartä in mai mare mesura la juristi? lasamu se judece si se franga batiulu asupra-ne opiniunea publica cea nepreocupata!

Cu privire la proiectulu d. G....u, in acestu respectu facutu, noi ne dechiaramu cu tota frachet'a, ca nici din punctu de vedere sciintificu, nici din celu nationalu nu'l primim, nu'l putem primi, — ma tienemu de indiscretiune intru una situatiune politica atatu de precaria, ca si cea a nostra presinta, in carea numerulu juristilor a scadiutu cu 60% — a descuragiä pre tinerimea studiösa, care cu abnegatiune de sine, fara prospecte in venitoriu se aranca cu ochi inchisi pre carier'a cea fatigiosa si spinosa a sciintielor juridice! Non si male nunc, et olim sic erit d. G....u! Diorile s'au reversatu, orisonulu incepe a se inseninä, si speramu, ca nu vomu remané timpu indelungat ignorati! atunci „servata valebunt!“

Ca in anulu scol. espiratu numai 2 medicinisti au fostu ajutorati, este una assertiune, (ca se nu o enalificam in altu modu si se supramu pre d. corespondinte) neintemeiata, rediamata pre informatiuni false; noi intarim fara a ne teme, ca vomu fi demintiti, ca in anulu decurundu espiratu au fostu urmatorii medicinisti ajutorati: rigorosantele Adalbertu Balintu, medicinistii in anulu a III dela universitatea din Vien'a: Ioane Papu, Iacobu Ratiu, Greg. Sindenu — de aici nu poate esi cifr'a ce o scose d. corespondinte; — ma noi lu si rogamu se faca bine se intrebe, ca: care dintre medicinistii transilvaneni a concursu pentru stipendia, si n'a fostu ajutoratu?

Noi nu invediemo complimentele, cu cari d. G....u caciulesce guvernarea Excel. Sale d. metropolit, ma si insine dorim, ca acea se corerpundia pre deplinu dorintie generale a clerului si a natiunei si avemu firma sperare, ca va si corespunde — dara pre candu damu expresiune acestei dorintie a nostre, amu vrea se preventim consecint'a, ce unele guri rele ar' deduce'o din acestea complimente pentru guvernarea de mai nainte; ca-ci o-pulu „Gubernarii presenti“ ar' lovi greu in barbatii, cari liau parte la guvernarea acäst'a, si cari luasere parte si la cea de mai nainte!

La proiectulu d. G....u in privint'a tramiterei tinerilor bine qualificati in tierile straine cu stipendia de 315 fl. din fundatiunea Ramontiana spre a invetiä preparandia, ne permitemu a face una mica reflexiune, carea merge intr'acolo, ca: fundatiunile nu potu, nu debe se se intrebuintieze decat dupa intentiunea, si spre scopurile menite de pii fundatori, — pentruca testamentele suntu: „strictoris interpraetationis“ si nu suferu atari deduciuni, ca si celea scose de d. G....u. — Confesiunile, credem noii, ca: viam sibi invenient spre asi acoperi si acästa recerintia grea simtita!

Recunoscem si noi, si inca cu multa amaratiune sufletesca ca la noi sciintiele reali cu un'a neinsemnata exceptiune s'au neglesu, si nici acum nu se imbraciosiaza de catra tinerimea studiösa cu acea caldura si in acea mesura, in care ar' cere interesele natiunei! — Däca exemplele n'ar fi adiose neamuu puté provocä la aceli dintre concurinti, precari ii amu indemnatu, rugatu, ma le-amu facutu si promisiubi, däca se voru apleca la sciintiele reali, ambitionandui, stimulandui, ca adica: prin cunoisciintele castigate, pre langa interesele loru private, voru satisfacce celor mai ardiatöria exigintie nationali. — Dara ce se facem d. G....u, däca consiliiale nostre cele salutaria, esite din adunculu animei nostre, cadiura ca si madiarea aruncata in pariete?!

Astfelui scirea ce o are d. G....u, ca adic: din Blasius nu s'a conferit uici unu stipendiu studintilor dela scólele reali, nu e corecta, pentruca, de si in 1868 concursese numai uniculu Georgiu Secasius cu testimoniu din I clasa a scólei reali din Reginulu sas.; numitului concurinti chiaru numai din acestu motivu i s'a conferitu stipendiu Ramontianu de 60 fl. v. a.

Concusele publicate in acesti 2 ani din urma, credem, ca suntu documente de ajunsu, ca v. capitolu metrop. din Blasius n'a perduto dinaintea ochilor insemnataea sciintielor reali, ca nu si a astupatu urechile dinaintea opiniunei publice. Fia d. G....u deplinu incredintiatu, ca intru ingrigirea sa pentru crescerea tinerimei studiöse in diferitele specialitatati ale sciintiei si culturei, si pentru promovarea intereselor nationali, incatul ei ajungu puterile, nu cede nimennu antanietatea — de spate inse nu poti duce pre nimeni nisi in raiu!!!

In fine suntemu de acordu cu d. G....u, ca: concurselor se li se dë cea mai intinsa publicitate, si -mi place a crede, ca din partea ordinariatului metrop. din Blasius dorirea dlui expresa se va lua in drépta consideratiune in venitoriu. a — a

Societatea academica romana

Siedinti'a publica din 14 Septembre 1869, in diu'a Cruciei.

APOTEOS'A LUI SINCAIU.

Dircursulu de receptiune alu d. A. PAPIU ILARIANU si respunsulu dlui GEORGIE BARITIU.

„Dar! fratilor romani, mari barbati au esitul dintre voi dincolo de Carpati si de acolo au venit u si in zidurile nostre darapante, si s'au pus se arunce semintele nationalitatici intr'unu pamentu nelucratu. . .

„Cetiti, tinerilor, pe Paulu Iorgovici, Petru Maioru, Cichindeal, Sincaiu, si veti invetiä intr'ensii si limb'a vostra, si ceea ce veti puteä fi, de veti urmä invetiaturelorloru“ . . .

Ioane Heliadu R.

Precuventare la a dou'a editiune a lui Cichindealu. —

Conformu programului, presiedintele societatiei deschide siedinti'a. — Unu publicu numerosu si forte alesu, representandu ambele sexe si tota clasa sociale, fara deosebire, imple tota bancile galeriele, tribunele si parterulu acestui sanctuaru, unde natiunea de multu doriea a vedé concentratii pe veterani literatüre romane. Nu lipsiea decatudnii ministri. Cu deosebire s'a semnalatu lips'a dlui ministru alu cultelor si „Instructiunei Publice“, carele, se vede, spre a puteä alege o scusa, n'a sciatu cum se-si gasesc mai curendu o tréba ore care. Batendu in sita si in covata, a si gasit ceva: solemnitatea distributiunei medaliei loru si a premiilor dela scol'a de bele arte, -- solemnitate, pe care ne miram pentru ce a gramadit' totu pe Dumineca, candu deja era anuntiata oficialu si de multu solemnitatea dela academia!!!

Secretariulu generalu alu societatiei, d. A. T. Laurianu, face o succinta dare de séma despre lucrările societatiei din acästa sesiune.

Dupa acäst'a recipiendiulu, d. A. P. Ilarianu, se suie la tribuna si incepe pronunciarea discursului seu. Publiculu, atrasu si prin insemnataea matieriei, si prin greutatea oratorului, se aglomeréza si astépta cu nerabdare inceperea.

O voce simatica, curata ca cristalulu celu mai limpede; unu limbagiu verde si curatu romanescu; o dictiune eleganta; expresiuni de sentimente demne a deșteptä pana si pre celu mai amortitul romanu; — au tienutu pre acestu publicu intelligentu si bine dispusu spendiurat de buzele oratorelor döue ore in capetu. Nimine nu s'a caitu de adenc'a atentie, ce a datu eruditului academicianu. Toti l'au aplaudatul din tota anim'a; toti ar' fi dorit u se l'asculte si era se lu mai asculte. Nu toti vorbitori au acästa fericire; ince d. Papiu n'a abusat de ea. . . .

Este o santa datoria pentru unu diuariu, ce pörta numele divului „Traianu“, a face lectorilor sei o dare de séma catu mai intinsa, catu mai correcta, catu mai romanescu mai antaiu de tota, de spre acestu discursu, in care colonia lui Traianu, si apostolii latinitati, „cadiuti jertf'a inaltei loru solii“, occupa loculu dela inceputu pana la finitul. Inse ce vreti? Ce se mentionam? Ce se lasam? Totu e de spusu. Nimicu nu e de lasatu. Si oricatu s'ar sili cineva a estrage, oricatu ar' vrea a culege numai frumösele flori si idei, de cari este preseratul discursulu acest'a importantissimu, carele, dupa id'a nostra, si-a dobantu imediatulu locu dupa „Chronica“, nu va isbuti, ca-ci — de nu va dä totulu, va stricä. De astazi inainte introducetiunea la cronic'a lui Sincaiu, parintele istoriei romane, nu va fi decat uinenitulu acestu discursu alu dlui Papiu. Meritulu acest'a nu ilu voru puté rapi nici chiaru neamuu si. Aceeasi perseverinta, aceeasi regularitate, acelasi spiritu de metoda, aceeasi intelegerem demna de admirare in lucururile

cele mari, aceeasi arta, ronduiela si lumina, veti gasi in biografu ca si in istoriografu. Unul pe altul se complinesc. . .

Frumosu, maretii si bine alesu sujetu!

Imi disputamu urechile -si mi atientieam mintea la cele ce audieam, si numai la acelea, ca se nu-mi scape nimicu, — si totusi multe mi-au scapatu. —

Este o traditiune in poporul nostru, cu deosebire in celu besarabianu, careia datorim pastrarea intre noi a memoriei clasicei Ovidiu. Ea spune, ca a venit, de multu, despre Tibru, unu omu extraordinariu, carele avea dulcet'a unui copil si bunatatea unui parinte; carele suspinä fara incetare si vorbiea cate odata singuru; dar, ca de indată ce adresă cuventul cuiva, parea ca curge miere si lapte din gur'a lui¹.

„Miere“ si „lapte“ au fostu si voru fi pentru romani cuvinte ca ale dlui Papiu despre Sincaiu!

Nascerea lui Sincaiu (28 Februarie 1754), evenimentu advenit tocmai unu seculu inaintea esirii la lumina a analor sale, — ceea ce nimeni pana la d. Papiu n'a adeverat; — originea lui cea nobila, mostenescă si curata romanescă; — studiile lui Sincaiu; — scólele, in cari le-a facutu; geniul lui; — stradaniile si nesuntiele, ce a pus in Rom'a si pe aiurea, in adunarea si cautarea pretiöselor documente, ce au servit de baza trainicului monumentu, ce a redicatu natiunei sale pe bas'a sciintiei moderne; — bibliotecele europene ce a cercetatu; — puternicele cunoosciintie si protectiuni, cu cari s'a ajutat la scopulu seu in etern'a cetate; — operele ce publica si ocupatiunile lui in Vien'a; — literatorii celebri, cu cari a fostu in relatiune; — inaltele functiuni, ce a ocupat, si folosele ce a trasu romanismulu si scólele nationale de aici; — starea sociala, politica si intelectuala a Europei in genere si a romanismului in particulariu, de prin timpulu esirii pe scena a lui Sincaiu; — suferintele nemului seu; partea ce lua elu la conlucrarea unei petitiuni „de drepturi“, ce romanii ardeleni au indrepatat imperatorei Iosif II. si dietei tierei in 1791; singurulu actu in Orientale Europei, in care se simte influenti'a ideilor revolutiunii francese; actu, in care se invoca drepturile omului si ale cetatiénului; — persecutiunile, a caror'a tienta fu de indata ce neamicii romanismului vediura apriatu ce pote Sincaiu; — asilul ce asta, in dilele de restriste, la amicii sei: comitele Vas de Tiag'a, episcopii Darabantu si Vulcanu; — cartile ce a compusu seu tiparitu, afara de cronica; — publicatiunile, la cari a colaboratu cu alti barbati insemnati ai nemului romanescu, contemporani; — peregrinagele sale din locu cu desagii sei in spinare, desagi in cari purta sufletul dintre sale, carteau nemului: istoria, pe care numai lui i o datorim; — principiile sociale, politice, morale, relegiose-liberale, nationale si „ortodoxe“ ale marelui martir; — ur'a lui de jesuiti si papi, „sciendu“, dice elu, — „naravurile popesci“, mai alesu ale catolicilor; fanatismulu lui pentru unirea „poporului romanesc intregu“; — retelele separatismului si ale imparechiarilor din naintru; — bucuria, — ce au avut si au strainii, candu au vedut si vedu pre romani sfasiinduse ei in de ei; — perfidi'a, lacomia si pretensiuni ale grecilor de a se numi ei romani si de a se da ei de mostenitor ai imperiului din Orientu, pe candu Sincaiu a dovedit, ca acästa mostenire se cuvine romanilor, dupa dreptulu sangelui, fiindu ei urmasii acelora ce au fundat imperiulu si l'a stapanit sute de ani; — meritulu istoricu si pretiulu literariu alu ostenelilor „nemuritorului ardelenu“, — cum dice unu biografu alu seu dela 1855, d. I....u²); — „firea cea inalta, prin care se impus de sufletesa mandria faptele vietiei cei virtuoze a scriitorului; — valurile prin midilocul caror'a Sincaiu isi duse cu sine pana la mormentu generosele sale nesuntiente nationale; — ascunsele comori de invetiaturi morale, relegiose, nationale, curata latine, curata romanesci, ce scapara mai de pre tota feciele acestei cronice; — causele, pentru cari Sincaiu n'au ajunsu cu seversirea operei pana in dilele sale dupa cum isi propusese; — firea cea resfatita, veseli'a, rabdarea, glumele si mandri'a latina a lui Sincaiu; — perpetuale lui ocupatiunile si cugete pentru deșteptarea, realtiarea morala si nationala a poporului romanu, „a nemului nostru celui romanesc intregu“, dupre cum dice elu la pag-

¹) Cogalniceanu, Historie dela Dacie, etc. ed. 1854, p. 4.

²) Foiletonulu Zimbrului, Iasi, 1855, Nr. 16. Paguba, ca acästa biografie a fostu numai inceputa, Paguba inca odata!

135—136 a tomului II alu croniciei; — tóte aceste faze si evenimente grave si otaritórie au treceutu că aviodom'a pe din naintea ochiloru nostri!...

Auditoriu se simtia transportat cu imaginatiunea in timpii vietuiirei lui Sincaiu!

Este cu putintia óre a vorbi intr'o simpla dare de séma pe largu despre fiacare din aceste fapte?

Asupra datei mórtiei si a locului in care a inchis ochii corporali acelu ce a deschis ochii sufletesci a diece milióne de romani, pana acum doi-trei ani planá o absoluta nesciuntia. Sincaiu a suferit pana la ultimulu momentu rigorile unei vicii ingrate, care se scie ca este partea celor ce, că Sincaiu, luminandu altor'a, se consuma pre densii. Dar' cum a murit? Murit'a de lipsa? Murit'a de mórté buna séu violenta? Nu se scie. Totu ce se scie, e ca mormentulu acelui, ce a scosu din mormentu istori'a unui poporu intregu, este in comun'a Sinca, filial'a parochiei de Belesteny, in comitatulu Abaúy, langa Cassiovi'a, unde se retrasese la contele Vas, murindu acolo in Novembre 1816, in versta de 63 ani.

Teneru! Teneru de totu! Putea se faca inca multu pentru iubitii sei romani; — chiaru si pentru aceia, ce une-ori atat'a ilu adapau cu veniutu, in catu, „mai era se-si pírjolésca insu-si pretióssele opere“, — ne spune eloquentulu seu biografu.

In scurte cuvinte, d. Papu a isbutit u nu mai a rumpe, celu autaiu, tielin'a in astfelu de solemnitate, cu totulu nöue pentru noi, si a o rumpe cu succesu, dar' a interesá publiculu pana intru atat'a, ca duios'i si lacrimile venira in ochii multor'a la recitarea ultimelor peripetii, ce au glorificat vieti'a acestui Muratori alu romanilor.

Mai cu séma a atinsu inimile acelu momentu alu vicii istoricului, pe care colegulu nostru, d. Hajdeu l'a precisatu intr'unu modu neimitabilu prin unu pasagiu din „Traianu“: „Umbr'a divinului cersitoriu, cu desagi pe umeru, cu cronic'a in sacu, cu o natuine intr'o carpa, retaciea printre noi, stralucindu'si sdrentiele că tunic'a lui Cristu pe muntele Taborului!“³⁾.

Spre a vorbi astfelu, trebuie a simti romanesce, inainte de tóte!

Ce sublimu tablou in cateva cuvinte! Ce subiectu, demnu de penelulu unui mare maestru!

Pictur'a intielegé-va óre elocuent'a? . . .

Repetam: auditorulu a fostu adencu miscatul. Si de ce nu? Astadi, că si in timpii lui Sincaiu, ideele mari, nationale, curatul romanesci, — ideele si ómenii ce le apara si le reprezinta, nu suntu mai bine vediuti, nici mai bine tractati, de cum erau in timpii lui Sincaiu! Scriitorii merituosi ambla, că si elu, cu manuscrizete in traista, si pote ca moru si de fome; marii capitani si barbati ai némului stau cu tiern'a in gura, fara că o singura pétra se arate loculu suntu, unde diacu ósele loru sacre! Totulu este de facutu si refacutu in Romani'a. Si pe candu starea lucrurilor este astfelu, unii din romani, in locu de a pune umerulu la munca in campulu culturei nationale **romane**, propunu redicare de statue germanului Gutenberg!...

Ceea ce e mai curiosu, este ca la acésta solemnitate a presiediutu patriarchulu literatilor romanui. — D. Heliade, carele petrunsu insusi pana la lacrimi si rapitu, asia dicundu, de geniulu romanu alu lui Sincaiu, pe care oratoriulu isbutisse a'lui face se repauseze asupra adunarei, nu se putu stapaui a nu strigá: „Astadi se eterniséza memoria unui'a din cei mai mari romani si martiri ai romanismului! Se traiésca Romani'a!“

I amu fi disu cu draga anima, de eramu mai pe aprópe: „ei bine ilustrule cantatoriu alu vitézului nostru Mihaiu, vedi tu ce barbati a avutu si mai are inca romanismulu chiaru si astadi in persón'a ta?? Aceloru se fi luatu tu initiativa de a li se redicá monumente, éra nu nemtiloru, de cari pórta grigia ai loru! Se'ti redicamu antaiu tie unu monumentu. . . .“

Ce felu! Traiesce coloni'a lui Traianu siépte spredice seculi, acolo unde a plantat'o elu. Plutesce preste tóte valurile si vicsitudinile timpiloru. Nu scapa de peritiune decatul prin minuni de eroismu si devotamentu, de cari lumea se mira. Uitarea, invasiunile, nestabilitatea, lips'a de scriitori, arunca unu nestrabutatul intunerecu asupra trecutului si presentului romanescu. Unu pasu inca, si eramu cufundati pentru eternitate. — Candu éca se arata unu lucéferu de sperautia, unu tramsu alu prove-dintiei, unu Columbu, care se numesce Sincaiu.

Se pune pe lucru. Statornicesc ronduiala a colo, unde nu era decatul chaosulu. Reaprinde lumina, pe care restrictele seculare au fostu stins'. Trece preste orice pedeci, persecutiuni, privatiuni.

Cutriera Europ'a. Se face luntre si punte si ne da „o istoria“, o istoria „romanésca“, care dovesc lumei, ca suntemu viti'a neperitoria din clasic'a tulipina ce a stapanit'o. Face pentru Romanii a ceea ce a facutu numai unu Muratori pentru Itali'a, Benedictinii pentru Franci'a; ceea ce altele popore inca nu au. Si acésta cu unu spiritu de regula, de metoda, pacientia, intielegere, arta, ronduiala, lumina nespusa; fara dorintia de efectu; cu o modestia ne mai audita; intr'unu stilu simplu, originalu, concesu, viu, poporariu, plinu de verdétia si de o naivitate quasi-rustica, care pune pe Sincaiu in rangulu creatorilor scólei „istorice“ a secolului alu XIX; cu atat'a meritu in catu a uituitu pana si pe unii din cei mai mari filosofi ai Europei moderne, că Quinet si altii.

Ce felu? avemu noi asemenea ómeni, avemu unu trecutu plinu de eroi si scriitori, o singura cruciulitía nu arata trecerea loru pe pamantulu romanescu, pe pamantulu pentru care s'au martirisatu pe Golgot'a, si dvóstre, dle Heliade, presedintele alu societatici academice romane, v'ati coborit u presidá si o societate, ce are de scopu „monumente pentru nemti“, pentru ómeni din sementi'a persecutorilor lui Sincaiu?

Se ratacire! Ce lepadare de cele sante! Ce vandalismu!

Ce ne intórcemu faci'a despre acestu pecatu....

Déca oratoriulu s'a identificatu, asia dicundu, cu epoca. scriptele si geniulu zelosului nostru istoricu, discursulu domuie sale mai are si meritulu de a fi o grozava satira pentru scól'a strainomanilor; unu grozavu biciu pentru cei ce ieau bucatic'a din gur'a copiloru sei si o arunca la caini. Aici in adeveru, ca ar' fi loculu de a dice cu persecutorii lui Sincaiu: „opus igne, auctor patibulo dignus“, de si nu mai traimu in nisce timpi că aciea si nu voimu a profesá nisce principii unguresci.

Oratoriulu ne-a lasatu sub adenc'a impresiune a imaginei bunului Sincaiu si a celoru mai duióse sentimente de romanismu. „Candu geniulu lui Sincaiu, — dise dsa terminandu, — va repausá si se va incuib'a intre noi, atunci si „coloni'a lui Traianu va reinvia, romanii se voru cunóscce, frati de unu sange ne voru recunóscce, si planulu celu mare alu divului Traianu se va realisa in Orientu. Atunci ginte mai alésa nu va fi pre pamantu inaintea nostra. . . .“

Tunete de aplause primira aceste cuvinte bine simtite; bine, verde si romanesc duse. Catí nu suntu inse pe la otare, cari facu votu că ele se nu se realizeze nici odata! Cativa era si printre auditori. . . . Ei vediui palindu. . . . Ce voru deveni ei, candu romanismulu va triumfa déplinu? . . .

(Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci. „Monitoriulu“ României aduce despre calatorii Domnitorului următorie depesie:

„Depesia din Bruxele 2 Oct. — Ne anunzia, ca Inaltimdea Sa Domnulu a sositu eri, la 2 óre dupa amédi, la Bruxele si a fostu primitu la gara de A. LL. regali comitele si comites'a de Flandr'a, cari i au oferit u ospitalitate in palatulu loru. Mai. Sa regele, dupa ce a tramsu pe adjutantulu seu, generalulu Guillaume, a se pune la dispositi'a Principele, catu timpu va locui aici, a venit u I. S. de l'a visitatu cerasa órele 5. I. S. Domnulu, dupa ce a facutu indata M. S. regelui contra-visita, s'a dusu la 6 óre si diumetate la castelu cu suit'a sa, spre a luá parte la prandiulu ce i s'a oferit u cerasa.

Onorile date I. S. au fostu insocite de cea mai franca cordialitate si de afecti'a cea mai sincera pentru suveranulu nostru. M. S. regele, carele amanase plecare sa in Ardene, nu pentru altu-ceva decatul că se ureze bunavenire principelui Carolu, a plecatu adi demanétia.

Domnulu va prandi astadi cu suit'a sa la comitele de Flandr'a si va pleca sér'a la Baden-Baden.“ —

Inaltimdea Sa Domnulu doriea a merge la Londr'a, spre a face o visita Maiestatei Sale reginei Marei Britaniei si a i esprime din viu graiu simtiemintele de recunoscintia si de devotamentu ale poporului romanu pentru Maiestatea Sa. In privire inse, ca reginu'a se afla in Scoti'a, unde de multu hotarise a nu primi visite, Inaltimdea Sa din Bruxele a tramsu la Londr'a pe ministrulu seu, Basile Boerescu, cu o scrióre autografa cerasa regin'a, si cu misiune de a esprime guvernului Maiestatei

Sale simtiemintele poporului romanu pentru acésta inalta putere garanta. —

„Baden 3 Octobre. I. S. Domnulu a sositu aici eri la 4 óre dupa prandiu. A fostu primitu cerasa de MM. LL. regele si regin'a Prusiei. Adi demanétia, principale a facutu éra visita regelui cum si A. S. R. marelui duce la Baden si le-a presentat persoanele cari compunu suit'a sa.

I. S. a primitu chiaru acum o scrióre autografa dela imperatulu Napoleonu prin care M. S. face cunoscutu I. S., ca va remané inca cateva dile la St. Cloud si ca va fi incantatu de a primi pe suveranulu nostru intr'acésta resiedintia.

Principale va pleca prin urmare mane séra cerasa Parisu.“ —

In caus'a armarei.

— In Ploiesci esu la lumina o fóia pré liberala, intitulata „Democrat'a“, care aparà acuma in vreo 10 numeri sub responsabilitatea d. N. Apostolescu in tipografi'a Wallstein. Acestu diurnalul reinviat u arata mesur'a libertatii celei netiermurite de presa, care e unic'a in feliulu seu in tota Europa, incata abia -si asta parechia intr'o Elvetia libera. Ca mustra publicamu din densulu unu articula moderat u din Nr. 10 intitulatu:

Guvernulu nu voiesce armarea tierei.

„Suntu mai dicece ani de candu tiér'a esindu din amortiéla, in care o tienura privilegiati nostri, a strigatu ne—incetatu: armare si érasi armare, macaru precum suntu armati vecinii nostri serbi, că astfelu se respundem la asteptarea ce a pusu in noi puterile binevoitóre si protectóre nöua, mai ales Franci'a, Walewsky, cuvintele, ca misiunea nostra in Oriente este aceea a deveni unu bulavar u contra invasiunilor crescunde ale nordului.

Dupa frumós'a hotarire de lupta ce luá camera sub Domnulu Cuza la anulu 1862—63, prin desbaterile renumitei adrese, in care se espuneau trebuintele simtite de tiéra pentru că se ne putem indeplini misiunea ce avemu in Oriente; — atunci, candu d. Cogalniceanu, că deputatu, apará pe Domnulu Cuza, dicundu, ca s'a stricatu sementi'a Domnilorul celoru mari si buni, totu astfelu cum se stricase, pe atunci, si sementi'a gandaciloru de matase. — Vine apoi la ministeriu d. Cogalniceanu, si in sesiunea anului 1863—64, intre alte proiecte de lege ce se ceruse de camera prin nota'da adresa, presenta si proiectul pentru organizarea armatei generala a tierei dupa sistem'a elvetiana séu prusiana. — Camer'a cu entusiasmu votéza legea, contra vointie dlui Cogalniceanu ministru, care nu se uniea cu modificarile introduse in sensulu liberalu.

D. Cogalniceanu nu supune sanctiunei acésta lege, ci dupa lovitur'a de statu ce facu la 2 Maiu, sub statutu decretéza o alta lege pentru armarea tierei, dar' pe care nici dsa nici urmatorii sei nu o punu in aplicare, in cursulu celoru doi nenorociți ani.

In fine, vine revolutiunea dela 11 Febr. 1866. Guvernulu provisoriu se grabi a legifera mai antaiu legea pentru gard'a civica, care se stersese de d. Cogalniceanu din totalulu legei ce se votase de camera dela 1863—64, (prin decretarea legei sale de sub statutu) si armarea cetatiilor din urbele cele mai principale ale tierei se si facu!

Dar' intrigile straine contra armarei generale a tierei se ivisera si isi iau érasi loculu loru, si acesta opera se amana pana ce vine ministeriulu Golescu-Brateanu. Atunci d. Adrianu, ministru de resbelu, presenta camerei legea pentru reorganisarea armatei si pentru armarea generala a tierei, pusa in armonia cu legea institutiunei guardei civice. Acésta lege se promulga in fine si se reorganiseaza si in faptu armat'a; ér' pentru armarea generala ministeriulu precedentu numesce la 1 Augustu an. tr. 1868, pentru fiacare judeciu cadrele oficierilor ce trebuie se formeze si se comande militiele; vine apoi la 16 Nov. ministeriulu actualu.

Ce face acestu ministeriu in cursu mai aprópe de unu anu pentru formarea militilor? Nimicu altu decatul nisce liste de recensimentu, si éta si acestu anu petrecutu, fiinduca se apropia timpulu érna, fara că tiér'a se védia altu-ceva decatru cadrele de oficieri ale batalionelor de judecie standu de unu anu trecutu in nemiscare si consumandu nu numai unu timpu pretiosu dar' si contributiunile tieri fara nici unu folosu.

Pe candu romanii strigau armare! Maghiarii nici puteau visá la honvedii loru! Ei amblau pregindu prin Europa cautandu unu radimiu de salvare si noi ne aflam in plinu dreptulu nostru de a no armá. Ei bine, in acestu intervalu, maghiarii dobandira nu numai ce nu aveau, dar' inca se si arméza cu honvedii loru pe socotél'a nostra, si noi

stam in locu, fiinduca guvernulu de astazi lipsindui patriotismulu nu voiesce apararea nationala, numai ca se complaca vointiei strainilor! Dar' elu scie se armeze bande de espuscariasi cu cionege si se le exerciteze la batai electorale pentru ca se umilescu natiunea in placul strainilor, — facandu inca si din adeveratii ostasi batausi deghișati, ca astfelii se i pôta corumpe si demoralisă cu deseverire.

Romani! Trebuie se ve deșteptati, ca-ci déca vomu mai dormi inca, presentulu ne condamna si viitorulu ne va blastemá! —

— Cine pôrta vin'a, ca legea de armarea tierei adusa sanctionata inca de sub principale Cuza, nu s'a pus inca de atunci in executiune, e lesne de gacit; legea de armarea tierei in Romani'a nu se executa, cu totte metechnele strainilor, cari-si pu-sesera carulu in petri a misca ceriulu si pamentulu, pentru ca se pôta impedecă imputerirea statului romanu, celu pucinu pana candu voru esi ei a se face asia de prepotenti, incatu unu aspectu cruntu, o uitare preste umeru séu unu cuventu drasticu se fia in stare a face, ca se tremure de frica si se traga complimente dela partitele domnitórie in Romani'a, chiaru si candu le va face cu ochiul, ca ii va iubi pana candu ii va turti. Dar' amicii in-démna la armare, nu desfatuesc.

E lucru durerosu a ceti un'a astfelii de imputare, ce dovedesce o lipsa mare de energie pentru a executa legile si institutiunile, dela care depinde ordinea, moralitatea, fericirea, prosperarea si respectarea nouului statu. Cine -si jocă caii pe cam-pulu destinului Romaniei, pote sci veri si cine. Atata inse nu e destulu ca-ce un'a se dice si alt'a se face. —

N'a trecutu nici o diumatate de anu de candu in Austro-Ungari'a s'a facutu legea de aperarea tierei, care se afla sanctionata numai in 5 Decembrie 1868 si publicata cu repeditiune totu in 5 Decembrie si chiaru si in tabl'a magnatilor in 6 Dec., pentru ca ér' cu repeditiune se se pôta si executa. Acésta lege, dupa cum o mai spuseram in mai multi articuli, e atatu de generala, incatu nici pe preotime si nici o clasa a societatii de functionari nu o lasa neasentata séu neinscrisa in rubric'a respectiva pentru casuri de resbelu, si cum disei ea se executeza cu cea mai mare strictetia, incatu tocma vedem, cum curgu carele incarcate de asen-tati si asentanti pe tota diu'a si inca cu flori in palaria, cantandu, fiinduca vedu, ca nu e nime luatu afara si ca unde e poporul armatu acolo tre-bue cu timpu se i se armeze si libertatea. —

Unu guvern energic dara si dreptu catra totte plasele de poporu nu pote purta frica de succese intreprinderilor armarei pentru intarirea si asecu-rarea tierei. — Ore de ce nu studiaza si vreunu Wittinghausen alu Romaniei totte meruntele statului vecinu, ca se nu -si pérdia calcululu; candu vede, ca faptele nu corespundu vorbeloru si candu e mai lesne a imita exemplulu faptei de catu sire-t'a spulberata a vorbei.

Unui Cogalniceanu, numai vointia se alba, nu i lipsesce nici energi'a, nici harnici'a de a resolva si acésta problema, ceruta de securitatea si respectarea statului; ma cetiramu inca pe la incepulum lui Augustu in „Monitoriu“ o multime de denumiri de comandanti ai batalionelor si militielor, majori, capitani, comandanti de companii in totte pre-fecturele séu judeciele; ore de atunci nu se mai continua nemica? Caus'a armarei trebuie se mérge ca pe struna. —

„Correspondence de Bucuressi“, care se publica pe o foia galbena si se scrie la ministeriul de externe, vorbesce despre inimicu Romaniei, cum ca adica ei ar' combate dinasti'a, ar' impedecă re-constituirea statului romanu, fiinduca urmarescu o politica amagatoriu si cutropotória, apoi striga in limb'a francesa ca se audia tota Europa cu cuvin-tele acestea:

„Inimicu nostrii nu potu se nu scia, ca luptele de partite suntu inerinti cu orice regime con-stitutionale si ca romanii si au datu totudéun'a mana, candu a fostu vorba se nu se lase campulu liberu alu inimicilor nationalitatii loru.“

Se punemu, ca Ungari'a vré se fia amica Ro-maniei, fiinduca, dupa cum canta barbatii ei au a-celasius interese de asi apera existint'a in contra amenintiarilor comune; dar' déca ar' fi acésta ade-veru, ore n'ar trebui A-Ungari'a se indemne si se ajute pe Romani'a, ca pe amica, a destinului co-munu, tocma ca se se armeze, se se imputeresca catu de vertosu? Si déca se face contrariulu, déca

din partea estoru amici se pune in cale totu numai pedece la consolidaria, apoi in ce se oglindéaza amicitia?

Aici suna vorbele de susu ale „Corespondancei de Bucuresci“, dupa cari se crede, ca d. min. Co-galniceanu, nu va slabii din energi'a executarei celei mai precise si mai intetite a legei de armarea tierei, urmandu facusimilele cantatilor amici de sôrte comună pentru apararea existintiei nationale. —

Madridu 4 Octobre. Camerele voru vota a-stadi suspendarea garantiloru cetatiensci. —

Copenhag'a 4 Octobre. La deschiderea reichstagului, regele a expresu increderea sa in in-trunirea cu Schleswigesii de nordu; spera, ca ce-stiunea se va interpretá intr'unu modu satisfacatoriu si din partea Prusiei, ceea ce va aduce o invoie, care va stabili relatiuni amicali intre Danemarc'a si Prus'i'a. —

Constantinopole 4 Octobre. Hirsch a dobânditu concesiunea pentru facerea caliloru ferate otomane. —

Parisu 1 Octobre. Imperatés'a a plecatu aséra in Orientu. La 22 Oct. va sosi in Egiptu.

Parisu 3 Octobre. Unu decretu imperiale convoca senatulu si corpulu legislativu pentru 29 Novembre.

D. de Talleyrand, fostu ambasadore la Petersburgu, s'a numit senatoru. — Gen. Fleury merge solu la Petersburgu. —

„Mon.“

Varietati.

— Asentarea in armata si aparatori mea tieri (honvedi) se continua in districtulu Brasovului. „Kr. Ztg.“ referéza, ca sasii facura mi-nuni cu curagiulu, cu care pasira la asentare, dar' romanii din Sacele abia venira 2 si 4 tigani. — Vomu vedé, candu voru fi in siru si frontu, cu cati suntu mai multi unii decatul altii. Vai de omu, candu se lauda detragundu altuia. —

— Una telegrama alui „Kr. Ztg.“ cu datu Bucuresci 7 Oct. anuncia repausarea generalului Macedonski, comandantului garnisonei din capi-tala, a carui denumire o casionase intre camera si ministeriu opositiunea cea mare, dupa care cadiu-sera rosii. —

— Drumulu de tiéra catra Seghisiór'a se va parasi dintre drumurile tieri dela 1-a Ian., celu mai placutu drumu catra M. Osiorheiu si celu mai aprópe; care amenintá cu parasirea drumului prin Secuime, catra M. Osiorheiu; de acea va fi si proiectata parasirea lui. Toté folosele le trage la ai sei partit'a dela potere, incatu, déca va merge totu asia, ne vomu tredi intr'o patria strina des-poiati de totte avantagele ei. —

Pest'a 2 Octobre. Dela Novembre va apăr unu nou organu intitulatu „Gazet'a universala ungaro-austriaca“.

Program'a ei va fi, ca Ungari'a nu voiesce supremati'a celorulalte popore ale Austriei, dar' ca voiesce a exercitá o influentia legitima asupra politicei strainelor. Acestu organu va tienti la impacarea raselor si la accordarea dualismului. „R.“

— Dobrzansky renunmitulu oratoru nu scapă pana nu capata una musica de pisici in Ungvár; atata ura domina in eroii dilei asupra barbatilor nationali. —

— „Progresulu“ ne aduce comunicatulu ur-matoriu: Ministrulu de resbelu, colonelu Manu, in ordinulu de di Mr. 66 din 11 Augustu, datu cor-purilor din tabara, in ceea ce privesce regulele ce trebuieescu se pazesc, candu se va inchide tabara, intre alte instructiuni, la art. 3 a prevediutu si urmatörile:

„Déca in timpulu marsiului voru sosi trupele pe la locuri unde lucrăza calea ferata, siefii corpu-rilor potu a se opri cu trup'a loru mai multe dile acolo si a lucră la acea cale, prin intiegere cu

conductorulu, ca-ci conditiunile cu care s'ar angajă si imbunatatirea ce s'ar aduce prin acestu lucru ma-sei individuale si ordinariului trupelor, se va su-pune aprobarei ministeriului, in orice casu inse, timpulu pentru care s'ar angajá, trebuie se fia li-mitatu astfelii in catu se nu oprésca trupele a se afă la 15 Octobre in cortecele loru de érna.“

Astadi ivinduse o asemenea cerere dela regi-mentulu 8, pentru unu numeru de 160 ómeni de a lucrá la lini'a Marasesci-Tecuci, cu pretiul de lei 9, cursulu Moldovei, pe di de omu, si ministeriulu, vediendu, ca este in interesulu sporirei mesei indi-viduale a loru, a si aprobatu. —

— Doi gentlemeni, mai in dilele trecute au plecatu cu velocipede la 6 óre de demanézia din Aberganny, si au ajunsu in Montmuth la 7 óre séra. Astfelii in 13 óre au strabatutu 100 mil-ului, distantia dintre amintitele locuri. Amu mai cettu despre iutiél'a velocipedului, (una carutica cu dôue rôte, un'a inaintea alteia manate cu pitiorulu ca rót'a de torsu) inse astfelii de iutiela se pare necredibila. —

Bibliografia. In librari'a S. Filtsch din Sibiu se afă de vendiare, cu pretiul de 40 cr. v. a. manualulu scolasticu intitulatu: „**Compendiu**“ de istoria naturale pentru scólele pri-marie de ambe sexe, elaborat de d. Simeone Michalescu, profesoriu de istoria naturale la liceulu din Craiov'a. Elu cuprinde pre scurtu, cate -si trele partile din ist. nat., adica zoologi'a, botanic'a si mineralogi'a, si se occupa cu descrierea mai lunga séu mai scurta (dupa importanti'a obiectului) a anima-leloru, plantelor si mineralelor celoru mai folosi-torie, séu stricatòrie omului. Unu manualu forte bunu si acomudat este acest'a pentru scólele pri-mari, normali, preparandiali etc. atatu pentru sexulu masculinu, catu si pentru celu femininu, unde ele existu. Serisu fiindu intr'o limb'a usiéra si cu termini (technici) lesne de intielesu. Si ca atare lu recomandam dloru docenti, invetiatori si invetieto-re, spre folosire.

In scurtu va aparé si manualulu pentru clasele gimnasiali, lucratu sistematicesce si dupa celu mai bunu metodu intuitivu, carele érasi se recomanda anticipative dloru profesori gimnasiali. —

AVISU

celoru in dreptu de a vinde obiectele medicamentale

BALSAM-PRESERVATIVU

uniculu medicamentu esclinte contra spasmurilor, bó-leloru de stomacu de orice natura, epilepsia, colica repe-de, diarea, versaturi la femei impovórate, colera, co-lerina, restaurare dupa bóle indelungate si regularea organelor mistuitórie, analisatu si aprobatu de chemiculu servitiului sanitariu din Vien'a si usatu de multe cele-bratii medicale.

Se traimite numai la primirea pretiului (pe comp-tantu) ori la posta (Postoachioahne). Pretiul unei bu-telie originale cu capsula de cusutoriu si sigilu dim-preuna cu instrucțiunea in 3 limbe e 1 fl. 50 cr. In Brasovu se afă in depusulu centralu in apotec'a lui MILLER la „corón'a de auru“, tergulu pescelui, si la Anken et Comp.; precum si in Bucuresci la d. I. Ovessa neguia-toriu. La apotecarii in: Esseg, Adele Deszathy; in Fagarasul I. Megei, in Sibiu M. Sili si neguia-ti. J. Thalmeyer; C. Konya in Iasi; Dr. Hinz in Clusiu; Alb. Jeney in Muresiu-Osiorheiu; Paulu Breuer in Lapusiu-ung.; Rud. Smettau in Ploiesci; Csuta et Comp., ne-guia-toriu in S. Szt.-György si Ioane Ajtai neguia-toriu in Rosia: Aradu F. T. Probst; Alb'a Iulia C. Boosz; Temisiór'a A. Quirini, apotecari; Mediasul apot. la „co-rón'a de auru“; Reginu S Dietrich; Sigisior'a I. B. Teutsch, neguia-toriu.

42

CURSURILE

la bursa in 8 Oct. 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 83	cr. v. a.
Augsburg	—	—	120	15
London	—	—	122	90
Imprumutulu nationalu	—	—	59	90
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	68	90
Actiile bancului	—	—	716	—
creditului	—	—	257	—